

LÄNSSTYRELSEN
Göteborgs och Bohus län
Planeringsavdelningen

BESLUT
1975-09-22

11.121-621-71

Kommunstyrelsen i Göteborgs kommun
Kommunstyrelsen i Mölndals kommun

Förklarande av Änggårdsbergen i Göteborgs och Mölndals kommuner som naturreservat

Änggårdsbergen utgöres av ett inom Göteborgs och Mölndals kommuner beläget höjdparti mellan Toltorpsdalen och Högsbo omfattande cirka 500 hektar. I området finns ett flertal intressanta och viktiga naturtyper av vilka vissa är av unik karaktär. Vitsippsdalen och Naturparken med dess döda delvis förmultnade trädstammar har medverkat till områdets rika fågel- och insektsliv. Höjdområdena söder om Botaniska trädgården är intressanta ur naturgeografisk och geologisk synpunkt bland annat genom den unika förekomsten av djupvittrad och vittrande berggrund av alkalisk gnejs, vilken har få motsvarigheter i vårt land. Dessa och en del andra naturförhållanden samt områdets belägenhet gör att området har ett stort vetenskapligt värde och är synnerligen lämpligt för biologiska och naturgeografiska studier på skilda skolnivåer.

Förutom vad ovan anförts är området väl lämpat för friluftsliv. Som rekreationsområde måste det tillmätas den allra största betydelse med hänsyn bl a till den omedelbara närheten till stora bostadsområden inom Göteborg och Mölndal.

Statens naturvårdsverk har betecknat Änggårdsbergen som ett större område av riksintresse för den vetenskapliga och kulturella naturvården. I de kommunala programmen för den fysiska riksplaneringen för Göteborg och Mölndal har områdets vetenskapliga och kulturella värde betonats.

Länsstyrelsen meddelade i beslut 1968-05-03 med stöd av 11 § naturvårdslagen förbud att inom området utan länsstyrelsens tillstånd vidtaga vissa i beslutet angivna åtgärder. Förbudet förlängdes genom länsstyrelsens beslut 1971-04-30 att gälla längst till och med 1974-05-01.

Göteborgs och Mölndals kommuner, som äger den största delen - cirka 220 hektar - av den mark som skulle ingå i reservatet, har medgivit att den mark som tillhör respektive kommun får förklaras som naturreservat utan krav på intrångsersättning.

Överenskommelse om intrångsersättning eller inlösen har träffats för ett område omfattande cirka 57 hektar.

Genom föreläggande 1969-11-14, 1974-03-20, 1974-04-04, 1974-09-11, 1974-09-24, 1974-10-25, 1974-11-07, 1974-11-14 och 1975-06-12 har länsstyrelsen med stöd av 5 § naturvårdskungörelsen samt 32 § naturvårdslagen lämnat de markägare och sakägare, med vilken länsstyrelsen inte nått någon överenskommelse om ersättning, tillfälle att inkomma

med erinringar samt anmäla anspråk på ersättning eller inlösen. Med anledning härav har erinringar och ersättningsanspråk inkommit från fem markägare.

Kommunstyrelsen i Göteborgs kommun har i yttrande 1974-08-28 tillstyrkt reservatsbildningen såvitt avser kommunens mark under förutsättning att viss gränsjustering och ändring i reservatsföreskrifterna beaktas. I fråga om gränsjusteringar föreslås att ett område om cirka 4 400 kvadratmeter beläget väster om Sahlgrenska sjukhusets panncentral och som ingår i sjukhusområdet undantages från reservatsbildningen då området behövs som reserv för framtida förnyelse inom sjukhuset. Beträffande reservatsföreskrifterna har kommunen anfört att Guldhedsleden avses att framdragas genom de norra delarna av reservatet i tunnlar. Utsprängningen av dessa jämte erforderliga ventilationsschakt kan inverka på reservatet. Bestämmelsen om förbud att framdraga underjordisk väg bör därför kompletteras med ett förbehåll om rätt för Göteborgs kommun att projektera, anlägga och underhålla Guldhedsleden genom reservatet på visst angivet sätt.

Kommunstyrelsen i Mölndals kommun har i yttrande 1974-08-13 tillstyrkt reservatsbildningen såvitt avser kommunens mark samt godkänt reservatsföreskrifterna med den ändringen att förvaltarna bör utan särskilt tillstånd få anlägga ridvägar.

På grund av vad Göteborgs kommun anfört finner länsstyrelsen att gränsen bör justeras i den nordöstra delen i enlighet med vad kommunen föreslagit. Vad kommunen i övrigt anfört föranleder länsstyrelsen att anföra följande.

Såvitt av handlingarna framgår planeras Guldhedsleden att framdragas i början av 1980-talet. Enligt nu föreliggande planer skall tunnlar - en för vardera körriktningen - utsprängas på sådant djup att minst 20 m bergtäckning som regel kan erhållas. På en sträcka av cirka 40 m längd vid Amerikadalen skall bergtäckningen dock bli endast 8 - 10 m. Utsprängningen av tunnarna skall utföras med påslag endast från Dag Hammarskjöldsleden och från Ehrenströmsgatan. Ovan mark skall väg anläggas endast för att möjliggöra installationer i ventilationsanordningarna. Vid tunnelpåslaget vid Frölundaborg är berget täckt av blockrik morän som kan behöva avschaktas. I viss utsträckning är detta område beläget inom reservatet. När Guldhedsleden blivit färdigställt skulle ovan mark inom reservatet endast finnas tre ventilationsanläggningar.

I vad gäller Guldhedsledens framdragande finner länsstyrelsen med hänsyn till områdets känslighet för påverkan, den tid som ännu återstår till dess Guldhedsleden blir aktuell och de förändringar ur teknisk synpunkt som kan uppkomma vid tunnelbyggnation i framtiden att det inte finns anledning att vidtaga någon ändring i aktuell reservatföreskrift i de hänseenden som Göteborgs kommun föreslagit.

Samtidigt vill dock länsstyrelsen uttala, att om Guldhedsleden framdrages på det sätt och med de anordningar som har redovisats har länsstyrelsen inte anledning motsätta sig en sådan byggnation.

Vad Mölndals kommun anfört beträffande ridvägar finner länsstyrelsen böra beaktas på så sätt att framdragande av nya ridvägar bör ske efter tillstånd av länsstyrelsen.

Länsstyrelsen förklarar på grund av vad ovan anförts och med stöd av 7 § naturvårdslagen

som naturreservat det område som på närslutna karta (Bil A) avgränsats med streckad linje.

I naturreservatet ingår de fastigheter som angivits i förteckning (Bil B).

Med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen förordnar länsstyrelsen att de föreskrifter som upptagits i förteckning (Bil C) skall gälla för naturreservatet.

Besvär till jordbruksdepartementet inom 5 veckor från delfåendet; enligt bilaga (formulär 7).

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I styrelsens sammanträde deltog landshövdingen Erik Huss samt ledamöterna Gösta Andersson, Olof Larsson, Åke Linder, Göran Axell, Lennart Ström, Bengt Hedlund, Åke Norling, Kjell A Mattsson och Gunnar Gustafsson.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet John Hägglund, förste länsassessorn Carl-Otto Lindberg, länsassessorn Mats Vidén, naturvårdsdirektören P O Lindqvist, länsarkitekten Frans Scherman och tf överlantmätaren Sigurd Linders.

Erik Huss

Carl-Axel Jansson

Besvär över detta beslut kan anföras genom skrivelse till regeringen.

Besvärsskrivelsen skall ha kommit in till jordbruksdepartementet inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

I besvärsskrivelsen, som skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud, skall anges vilket beslut som överklagas, den ändring däri som yrkas samt de skäl som åberopas till stöd för yrkandet. Klaganden bör också uppge sitt namn samt postadress och telefonnummer.

Sänds besvärsskrivelsen med posten skall det ske till:
Jordbruksdepartementet, Fack, 105 20 STOCKHOLM.

Reservatsföreskrifter

A Föreskrifter angående förfogande över fastighet

Det är förbjudet

1. att utföra nybyggnad med undantag för en mindre anläggning för det rörliga friluftslivets behov, avsedd att placeras strax söder om Axelmossen,
2. att bedriva täktverksamhet,
3. att framdraga luftledningar,
4. att utan länsstyrelsens tillstånd utföra sprängning, schaktning, fyllning, tippning, dikning eller liknande åtgärd
5. att utan länsstyrelsens tillstånd framdraga ny väg ovan eller under jord, ridväg, gångstig eller anlägga parkeringsplats,
6. att utan länsstyrelsens tillstånd utföra besprutningar med kemiska bekämpningsmedel.

B Föreskrifter gällande den besökande allmänheten

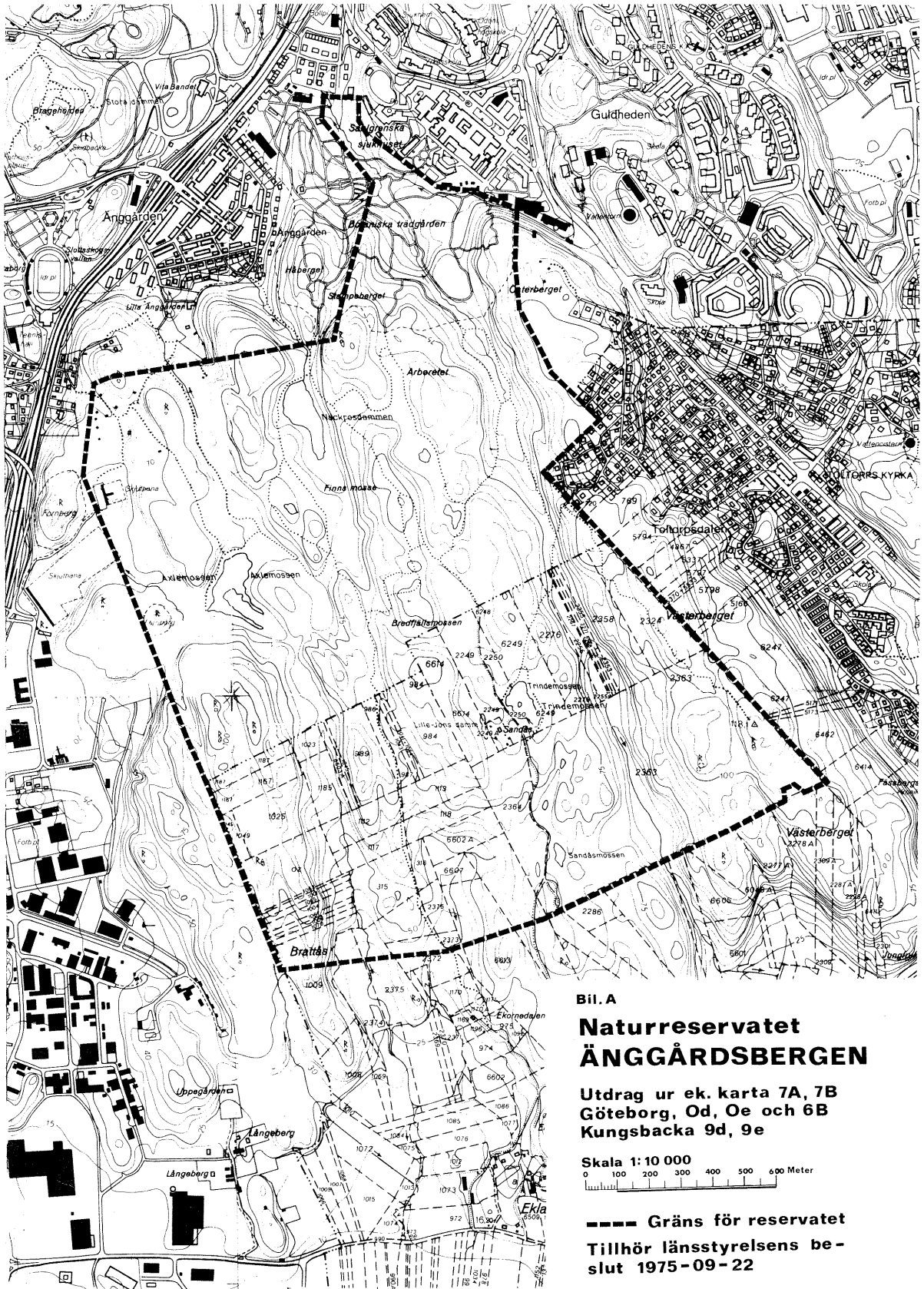
Det är förbjudet

1. att plocka eller gräva upp växter,
2. att inom Botaniska trädgårdens inhägnade område medföra okopplad hund,
3. att campa,
4. att göra upp eld,
5. att använda transistorradio eller andra ur störningssynpunkt jämförbara anordningar,
6. att obehörigt framföra motorfordon vartill även räknas moped och scooter,
7. att utan tillstånd av respektive förvaltare utföra snitslingar,
8. att rida annorstädes än på särskild för ändamålet anlagd och med skyltar markerad ridväg utan respektive förvaltares tillstånd.

C Föreskrifter angående förvaltning och vård.

För den inom Göteborgs kommun belägna delen av naturreservatet är Göteborgs Botaniska Trädgård förvaltare och för den inom Mölndals kommun belägna delen Mölndals kommun. Samråd mellan respektive förvaltare skall ske regelbundet, Skötseln av reservatet skall framgå av skötselplan, som skall godkännas av

länsstyrelsen. Skötselplanen skall innefatta erforderliga åtgärder för att bevara områdets nuvarande skyddsvärda karaktär liksom åtgärder för att underlätta allmänhetens tillträde till området.

Bil. A
Naturreseptat
ÅNGGÅRDSBERGEN

Utdrag ur ek. karta 7A, 7B
 Göteborg, Od, Oe och 6B
 Kungsbacka 9d, 9e

Skala 1:10 000
 0 100 200 300 400 500 600 Meter

----- Gräns för reservatet
 Tillhör länsstyrelsens be-
 slut 1975-09-22